

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő: ZÁDORY KÁROLY.
Laptulajdonos: FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Következtetés a népszámlálás adataiból.

Az eddig nyilvánosságra hozott népszámlálási adatok a fővárosi lapok számítása szerint az ország első községeként említik Petrozsényt mint olyant, melynek lakosságsgaporulata 10 év alatt meghaladta a 100 perczentet.

Ezen nemzetgazdasági tőkének értékét fokozza azon elvitázhatlan tény, hogy a magyar kulturának, a magyar nemzeti eszmének terjesztését s megszilárdulását is jelenti ez az örvendetes számszerű adat.

Tíz év előtt idegen szó hangzott az utcákon, idegen dalokat énekeltek a mulatók, csak az ev. ref. templomban és minden második, harmadik vasárnap a róm.kath. templomban szállt magyar ima az Egek-Urához és az állami iskolák növendékei tanultak s beszéltek magyarul. Ma már a társadalom, köz- és hitélet minden nyilvánulásának ismérve, jellemző kidomborulása: magyar, és a haladásnak, a kulturális fejlődésnek jelenségeivel találkozunk. Csak egy tekintetben tapasztalunk elszomorító hátramaradást; az öslakosoknál.

A népszámlálási adatok igazolják, hogy a csak románul beszélő öslakosok közül 1% sem tud írni-olvasni.

A népoktatási törvény életbelépése óta egy egész generáció nőtt fel. Harminczkét év óta minden 6—12 éves gyermek rendes tanköteles s ezután 15 éves koráig ismétlőiskolába tartozik járni. Hat-, illetőleg nyolczév alatt, bármily lanyha elemi oktatásban részesültek volna is a gör. kel.

felekezeti iskolákba járásra kötelezett gyermekek, még akkor is elképzelhetlen, hogy 100 közül legalább egy ne tanult volna meg írni-olvasni. Pedig — sajnos — így van. A számláló lapokat az ös-szeirő biztosok az összeirtak bemondása értelmében és alapján töltötték ki. És azok adatai ezt tüntetik fel.

A m. kir. statisztikai hivatal a számlálólapok adataiból fogja kimutatni, hogy Petrozsénynek 8 ezernyi lakosa közül hányan tudnak írni-olvasni. Azt azonban nem tünteti ki, hogy a lakosok melyik nemzetisége között mily arányt képvisel az írni-olvasni tudók száma. És ez Petrozsény öslakosai irástudatlanainak százalékát nagyon fogja szaporítani, a mi pedig éppen nem válik dicsőségünkre.

Ugyancsak a népszámlálás adatai azt is igazolják, hogy a lakosok nagyrésze anyanyelvén kívül még egy-, két-, sőt több nyelvet is beszél. Egyedül a románajku öslakosokra nézve nyert általánosságban beigazolást, hogy anyanyelvükön kívül, más nyelvet nem beszélnek. Ez is az ö iskolájukban divott, vagy divó tanításra vett szomorú világot:

A magyarállam hivatalos nyelve a magyar. Ezt minden iskolában tanítani kell. Így rendeli a törvény. És az itteni román tannyelvű iskolából kikerült növendékeknek még egyszázaléka sem tanult meg annyira magyarul, hogy magát az államnyelvén megtudná értetni. Az iskolában legalább nem.

Ezen megdönthetlen tényekből könnyű levonni a következtetést és egyidejűleg nem térhe-

tünk ki azon kérdés felvetésének kötelessége elől, hogy:

Végrehajthatik s végrehajtott-e itt nálunk a népoktatási törvénynek az általános tankötelezett-ségre és a magyarnyelv kötelező tanítására vonatkozó rendelkezése?

Amennyiben a tapasztalás és népszámlálás adatai erre határozotlan: „nem”-mel felelnek, hi-vatásszerű feladatunk konzekventer elutasíthatlan kötelességünkbe teszi; kutatni a káros jelenség kutforrását s felhívni a baj szanálására az illetékes tényezők figyelmét s követelni azok beavatkozását.

A népoktatási törvény életbeléptetése óta le-tűnt három évtized mulasztását pótolni már nem lehet, de, hogy az újabb, a jövő nemzedék se részesüljön a nevelés jótéteményében az ellen-küzdenie kell mindazoknak, a kikben emberbaráti szeretet, egyéni-, családi- és a közjólét előmoz-dítását czélzó jóakarata van.

Számtalanszor adtuk már eklatáns bizonyíté-kát románajku honfitársaink iránti nagyrabecsü-lésünknek s érdekeik előmozdítására irányuló jó-akaráó törekvésünknek. Felekezeti s nemzetiségi tekintetek által soha sem vezéreltetünk, de ezek által kötelességünk teljesítésétől eltántorítottatni se engedjük magunkat. Egy hazának vagyunk pol-gárai; egyenlő jogokat biztosít számunkra a tör-vény, de a kötelesség teljesítését is egyformán, várja tőlünk a haza üdvé-

A románnemzetiségű gör. kel. vallású test-véreinknek joga van felekezeti iskolát fentartani

Ha ezen jogukkal élnek, teljesítsék azt a kö-telességüket is, a mi az államnyelvének tanítása

„Petrozsény és vidéke” tárczája.

Kilátás.

Elhúzem a zúzos fájadt
Mely ablakomnál hajladoz,
A téli dér, köd fátyolában
Olyan dermesztő, oly fagyos!
Mily üde volt még mostanában
Az őszerűfűnyes szakában, —
Most mint agg, ki ezüst hajával
Reszketre jár utján tova,
Még a madártól is kerülve
Belepte a tél zúz-moha . . .

S magamra gondolké legottan,
Ki hozzá hasonló vagyok,
Ámbár szememben a vidámság
Csapongó fénye még ragyog;
De dér szállott alá fejemre,
Erőm is mintha kisebb lenne!...
És majd ha porba szűt az élet
S lejár reményim csillaga:
Mindenki el-kitér utamból, —
S tévfery a rándor egymaga!

Nagy Károly.

Lakodalmak a régmúlt időkben.

A farsang vége elérkezett. Ez, ma azt jelenti, hogy a naptár szerint közeleg a nagybőjt.

Egyéb jelentősége alig van, hiszen a bőjtben épp úgy vigadnak — a kik tehetik —, mint a farsangban. És a házasságkötések sincsenek most meghatározott időhöz és oly kötelező formaságokhoz kötve, mint egy-két század előtt, a midőn, a házasulandó ifjak, ha nem kerestek maguknak feleséget a farsangon, akkor a jövő farsangig rendszerint várhattak.

A farsang volt akkor a házasságkötések ideje. Érdekesnek tartjuk tehát ennek módozatait régi feljegyzések és előhagyomány alapján ismertetni, és pedig a magyar népeletről és a főrangnak közötti szokás szerint:

Ha a polgár ifju 18—19 éves volt, a gügyü — rendszerint öreg asszony — megjelent a szülőknél s egy hasonrangú család leányát ajánlotta feleségül az ifjunak. Módját ejtették ezután, hogy a legény szülői meglássák a leányt. A legközelebbi vasárnap elmentek a templomba s a gügyüasszony ott megmutatta az aján-lott leányt, ki, ha a legény szüleinek megtetszett, a gügyü elment a leány szüleihez s tudtukra adta, hogy kérők jönnek a házhoz. Feldiesérte aztán a legény szüleit és a házasulandó ifjut. A leány apja ezután ki-jelentette, hogy szívesen látja a tisztességes szándéku kérőt.

A meghatározott este elment a legény a lányos házhoz egy közeli férfi rokonával s a szürét kint hagyta a konyhán a házasulandó ifju.

Az ifju gügyüjét az asztalfőre ültették, a legény

az ajtó mögött foglalt helyet. A leány szintén felre, a patkára ült a banya kemence mellé, ünneplő ruhába öltözve. Az asztalon mécs, vagy fagygyugyertya pislogott.

Közömbös dolgokról beszélgettek. A boroskancsó sorba járt. A legény és a leány nem ittak.

— Gyere szögám, koppintsd el a gyertya — vagy pislá — hamvát. — E szókkal hívta közelebb a legény gügyüje a leányt, a ki szemlesütve „engedelmeskedett. Ekkor nöztek meg közelebből a leányt. (Innen mond-ják a rossz világítóra, hogy lánynézőnek való.)

Nem sokára távoztak s ha a legényszüire a konyha-ajtóba ki volt akasztva, azt jelentette, hogy a leányt nem adják. (Innen tartja magát ma is az a közmondás hogy: „Ki tették, a szürét.”) Ellenkeletben, — pár nap mulva egy nyakra —, vagy fejrevaló kendőt küldött a lánynak a legény s a leány egy tarka zsebkendővel kieserelte s ezzel meg volt az eljegyzés.

A lakodalomra aztán hamarosan elkészültek. El-mentek a paphoz „szemre.” Ott kijelentették hogy há-zasságra akárnak lépni. Ekkor látták egymást a jegye-sek másodszor és harmadszor az ottán előtt, honnan egyenesen a vőlegény szüleinek lakására kísérték a menyasszonyt, mivel csak a két házasulandó ment. Szü-lei és legközelebbi rokonai csak este mentek a lako-dalomra. Mikor odaértek, a vőfély ki-parancsolta a czi-gányokat s zenezővel, a lakodlmas nép ujjongása mellett fogadta a vőlegény pársgazya az asztalfőnél a „tisztességes vendégek”-et, kiket aztán az elsőhelyre ül-tettek és azonnal hordták be az asztalokat, padokat. Terítették s kezdődött a vacsora.

Minden ételből az első tállal a vőfély jött elől s

a tanköteles gyermekek elemi oktatása tekintetében a népoktatási törvény értelmében rájuk nehezu. Ha nem képesek ennek megfelelni, a törvény gondoskodik a tanköteles gyermekek elemi oktatásáról. De az eddigi káros állapot hátrányos az egyesekre és a közre — egyaránt.

A vezérő gondolatot ki kell egészíteni a vezetettek cselekedetével.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter pár nap előtt, költségvetésének általános tárgyalása alkalmával azon igazságot hangoztatta, hogy: Egy nemzetet kulturális műveltsége tesz csak naggyá — s hogy az egységes magyar társadalom megteremtését ismeri főfeladatának. „Ezt kormány nem teremti meg, ehhez az egész nemzet munkája kell” —

A munka a nemzetalkotó és néha a nemzetmentő erő. Munka által lesznek a népek naggyokká, halhatatlanokká.

A munkával kezdődött a civilizáció és azal ér véget. A munka, isteni forrásból származó tökéletesítő erő. Nemcsak a népeket, hanem az egyéneket a munka nemesíti s az első határvonal az ember és állat között ott volt, ahol a céltudatos munka fellépett. A legjobb, a legüdvösebb politika is csak féleredményt érhet el, vagy éppen haszontalanná lesz, erély és munka támogatása nélkül.

Már az elemi iskolában kell a gyermekeket a munkára szoktatni, ott kell a lelkét odafejleszteni, hogy a munkaértékét felismerje.

— „Ennek az országnak — mondá a miniszter — nem a tatárjárás, a törökhódoltság volt a kritikus ideje, hanem kritikus idő a mostani, midőn az eddigi kulturális vívmányokat kéri számon tőlünk.

Az említett felekezeti iskolák kulturális vívmányai nem igen igazolják, hogy a múlt század ködös, homályos tanügyi viszonyaiból a modern iskola fejlődött ki.

A társadalom folyton fejlődik, mindig más és más problémákat hoz felszínre, melyeknek aszimulálódnok kell.

Modern törekvésekkel foglalkoznak szerte a világon mindenütt, nekünk sem szabad ez elől elzárkózunk. Nem a múlt évszázadnak akarunk kortársakat nevelni, hanem a jövőnek. Jó honfi-

akra, munkás és értelmes polgárookra van az államnak szüksége. Ezt meg kell érteni már a növendékekkel.

A tanítók eszményképét be kell oltani a tanuló-ifjúság lelkébe.

Lehet-e várni éhező tanítótól: eszmény iránti lelkesedést. A tanítói javadalmazás minimumát (— elég mostohán —) 600 koronában állapítja meg a törvény. Ennyit kapnak itt a felekezeti tanítók. De még ezt is, rendszerint késedelmesen, hatósági beavatkozás mellett akkor kapják, midőn esedékes járandóságuk terhére fölig eladósodtak.

Nagyon természetes, hogy az ilyen tanító, ha képesített, előnyösebb alkalmazást keres, arra van minden gondja, ha nem képesített (aminek nem volna szabad lenni) igyekszik képesítést szerezni, hogy odább állhasson s így mulnak el az évek, az évtizedek, — az ifjak felnőnek, hasonlóan elődeikhez, műveletlenül, lelki sötétségben s annak tudata nélkül, hogy mi az ő emberi és állampolgári tisztuk.

A jótékonycézlu bohó-estély és táncvigalom.

Folyó hó 19-én tartatik a Wagner szálloda összes termeiben, a rendezőség már kiragasztatta és szétküldte a nagy színpalaku plakátokon nyomtatott meghívókat.

A farsangzáró multság a jótékonycézlu érdekében nem lesz zártkörű s így, névre szóló külön meghívók nem küldetnek.

Az előkészületekből következően az estély, — illetve táncvigalom igen látogatott és rendkívül szórakoztató leendő, miért is kíváncsi, hogy akik az ének- és zeneprodukeciókban gyönyörködni akarnak, esti 8 órakor pontosan megjelenjenek, hogy megfelelő helyhez juthassanak.

A műsort lapunk múlt számában közöltük s a farsangszöke és a szétküldött értesítésekben olvasható.

Hogy mennyi gondot és fáradságot ad ilyen multság rendezése és mennyi nem remélt incidens zavarja meg a program betartását, arról csak néhány esetet említnék:

A viaskégyurak — színészükből — megérkeztek a „Legsötétebb Afrikából,” külön vonattal a tengereken és torpedó-hajóval a szárazföldre. De nagy baj történt, mert „Othello” (és nem „Ó te le”) nevű dobos, nem lévén a sikos, fagyos járdához szokva, elesett a köz-

ségháza előtt s egyik karját kitörte. (Hányszor felszóltunk, hogy a járdákat ilyen időben be kell hinteni hamuval, vagy fűrészpórral, míg valaki kezét, vagy lábát ki nem tör. Ime, megessett: az eset!)

Sárossy ügyes bádgos-mesterünk nyújtotta a szerencsétlennek az első segélyt és az eltörött részt nagy gondnal és szakértelemmel össze is forrasztotta még pedig minden fájdalom nélkül.

Krausz József derek mechanikusunk garanciát vállalt arra nézve, hogy a megre,erált kar természetes mozgékonyt visszaállítja. Hiszszük, hogy sikerülni fog, de kérdés, hogy Othello képes lesz e oly lelkesedéssel és erővel dobolni, mintha baleset nem érte volna.

Más baj is történt. Drillinge a fűtött kupeban elaludt s Piskin nem szallt ki. Az álmos frátert Isten tudja hova vittek s hol dobják ki és mikor s miként fog ideérkezni? Azt is mondják, hogy nem aludt el, hanem a Riski-Petrozsény között használatban lévő ketrecbe nem engedte magát bezáratni, azt adván okul, hogy neki gyakran kell mozogni s ezekből a kúpnak csúfolt köpöladakból nem lehet Piskitől Petrozsényig kiszállani; tehát inkább jön gyalog, még ha a krisztushidegje meg is veszi.

Remélhető, hogy keddre még is csak itt lesz. Az ám, de mi lesz a diszruhájával? Ha az utolsó perczben érkezik, kénytelen lesz kopott uti ruhában fellépni, mert Mannheim kitűnő mesterünk mértéket nem vehet s eszményi alakra nem képes ruhát szabni, csak úgy gondolom.

A Disznórüfögés megérkezett, de attól fél a borjúböges s kutyagatással együtt, hogy az állatnégyesben a szoprán hiányozni fog s aggodalmára ez a dal adja meg a magyarázatot:

„A mi ezicánk, férjhez akar menni;
Szomszéd ezicza elakarja venni,
Edes eziczam, ne hagyj el bennünket,
Ki fogja meg a mi egerünket.”

Ez az aggodalomkeltő incidens is elmúlt: a prim-ezicza nem tudta beszerezni a szükséges okmányokat s a négyesben nyávgója a vezetőhangot és innen az általdaltársulattal európai hódító körútra indul.

A boszorkányok már hetek óta éjjelkor tartják a próbákat. Izó üst körül tánczolva, búvölő dalokat rikácsolva sütik, főzik a zagyvaléket. Varázsszeret készítenek a szerelmeknek s annak esalhatatlan hatása az imádozó hódítja az imádoznak szívét. Ebből a biztos varázsszerből minden megjelenő a személyenként 1 koronáért (állóhely) és 2 koronáért (ülőhely) este a pénztárnál kapható belépőjegy előmutatása mellett három személyre való kap — majd ha fagy.

versekben tudatta, hogy mi kerül az asztalra. Elmondta hogyan viaskodott a szilaj kossal, a bős bikával, melyet legyőzött s annak husából készült a párolgó edeld.

Vacsora után éjfél táncoltak. Ekkor az asszonyok közrefogták a menyasszonyt, kivezették a kamrába, levették fejéről a koszorút s menyecskésen beköltöttek a fejét s így vezették vissza a násznép köré.

Kezdődött a menyasszonytánc. Egy tányért tettek az asztal sarkára s abba pénzt dobáltak s ezzel váltották ki a nők és férfiak a táncosától a menyasszonyt. Utoljára jött a vőlegény, a ki a többinél több pénzt dobott a tányérba s egyet-kettőt fordult a menyasszonnyal s együtt eltávoztak, átvéve a pénzt az összetört tányérból.

A menyasszony rokanai is eltávoztak. A többiek mulattak még más nap is.

Érdekesen írja le báró Apor Péter „Metamorphosis”-ban a főúri házassulandók 200 év előtti házasságkötését:

— Mikor valamely legény meg akart házasodni, az leánynak az apját — anyját megjáratták alattomban, hogy van e kedvek a leányukat az ifjú legénynek adni, vagy ninesen. Ha volt kedvek, napot tütenek ki, hogy mikor menjen az ifjú legény leányt nézni. — Asztalnál a leányt és az legényt egymással szemben ültették. Erősen ittak vacsora után éjfél s tovább is táncoltanak.

Aztán az legény leánykérőket küldött. Ha a leányt odaigért, elment kézfogásra.

Az legény az leányhoz ment és mintha az kézfogással az következő házasságra kötelezték volna magokat, az legény szép gyengén az kezének első ujjai végével megütötte az leányasszony kezeujjainak végét.

Kézfogás után az legény két atyafiától a jegyesgyűrűt béküldötte... az leány a magáét skofiummal varrott keszkenyőre akasztva kiküldötte.

Aztán az legény az leányt hitre kérte és az pap ott a leányos házban őket megeskette. A l. kodalomra napot tütenek.

A legény atyafiai közül hívott magának násznagyot, nyoszolyóasszonyt, vőfélyt és kis nyoszolyánnt. Mikor a násznép megindult, két urfiat előre küldötte nek, azokat előlköszöntöknék hitták. Azok a menyasszony főgazdáját megköszöntöttek. A gazda megköszönte és viszont megköszöntötte a násznagyot s megizente, hogy jöszível várja a násznépet. Egy serleg bort az elköszöntött, aztán ezek hármat táncoltak s mint örömondók visszamentek.

A násznép eleibe erősen lötenek.

Legelő ment be az lakadalmas helyre az násznagy, utána az vőlegény, aztán a nyoszolyóasszony, nyoszolyókisasszony.

A leány apja előbb a férfakkal aztán a nőekkel kezefogtak. A násznagy eléállott, az örömatyát, az örömatyát, egész házat és vendégét köszöntötte és feláldotta s a leányt kikérte. A főgazda felelt s valami tiszteletes ur tréfát igyekezett a násznagyon, vőlegényen ejteni. Aztán a leányt kiadta.....

A gazdák a vendégeket asztalhoz ültették, külön a vőlegény vendégeit s külön az örömatyát. A vőle-

gény mellett ült a menyasszony, aztán a nyoszolyóasszony, kisasszony és rendre az asszonyok. A pap az asztalt feladotta. Az első serlegét a főgazda köszöntötte a násznagy egészségére, a másodikat a menyasszony és vőlegényre, a többi a vőfélyekre, násznaszonyra s a vőlegény vendégeire. Aztán a násznagy, vőlegény és vőfély egy kupa bort elköszöntöttek a főgazdára, az örömatya és örömatya egészségére.

Mikor az asztaltól felköltének, a főgazda szép ceremoniákkal, térdhajtásokkal táncot kezdett osztani. Az első táncot járták a násznagy és a nyoszolyóasszony, a vőlegény a menyasszonnyal, a vőfély a nyoszolyó kisasszonnyal. A második tánc volt az örömatya táncza — az örömatyával. Aztán a vendégek rendre táncoltanak lengyel változót, egeres, süveges lapockás, palotás és egyéb táncokat.

Aztán a menyasszony haját kifonták, fehér kötőbe öltöztették, virágkoszorút tettek a fejére s kezdték a menyasszonytáncot.

A násznagy kettőt hármat került vele s aztán elbúcsúztatta apjától, anyjától. Aztán a vőfély kezre adta, azonban eleiben állottak rendszerint hat forgós ifjú legény k, in'te-kinek egy nagy egöszövőnek az keziben s körülfogták a menyasszonyt, vőfélyt, nyoszolyóasszonyt, kisasszonyt s pár táncot jártanak. Az harmadik fordulón il nagy hamarossággal az ajtófelé kezdettek menni s a menyasszonyt elkapták. A vőfély az ajtónál az menyasszony fejéről a koszorút levette s négyfelé vágta.

Mikor a menyasszonyt elkapták, az ágyukból, szakkállásokból erősen lötenek.

Kedden lesz tehát az, ami még soha sem volt: jótékonyezelő bohó estély és táncvigalom, melynek tisztajövedelme a petrosényi ágost. hitv. evang. egyház javára fordítatik s a hírlapilag nyugtázandó felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Petco Valér brassói m. kir. pénzügyigazgatósági fogalmazót s-titkárrá kinevezte s ily minőségben a dévai m. kir. p. ü. igazgatóságához áthelyezte.

— **Ismét tél van.** Az előző héten oly enyhe időjárás volt, hogy nem csak a völgyben, hanem az alacsonyabb fekvésű hegyeken is elolvadt a hó. Már a tavasz közeledtétre gondoltunk, midőn f. hó 10-ikén hirtelen oly hideg köszöntött be, mely az azelőtti szokatlan hideget is fölülmúlta. Majd havazott és ebben a szokatlan hidegben csikorog a járó-kelők talpa alatt a hó s vigan csuszik a szán.

— **Felolvasások a polgári olvasókörben.** A „Petrozsényi Polgári Olvasókör” életrealóságának és hivatásának megfelelő törekvésének szép bizonyítékát adja az által, hogy jövő vasárnaptól kezdve minden vasárnap délután tanulságos és mulattató felolvasásokat rendez s ezenkívül zene s dalprodukciók és szavaltatok is lesznek. A programot esetről-esetre közölni fogjuk.

— **Az ev. ref. bálról** mult számunkban közölt tudósításunk kiegészítéseül s részint helyreigazításul közöljük, hogy a jelenvolt urhölgyek díszes névsorából: Braun Klárka k. a. neve tévedésből kimaradt, továbbá, hogy: Jakabfi Rezső ur felülfizetése nem 3, hanem 8 korona. Egyidejűleg közöljük a következő

Köszönetnyilvánítás-t. Mindazoknak, kik a folyó hó 9-én tartott ev. ref. bál anyagi s erkölcsi sikeréhez szíves résztvételükkel s felülfizetésükkel, a rendezés körül fíradozásaikkal hozzájárulni kegyeskedtek — különösen is kiemelve Kohn Samu táncrendező ur és Farkas Lajos egyh.-gondnok ur fíradozását — hálás köszönetét nyilvánítja a

Petrozsényi ev. ref. egyház-község előjárósága.

— **Hangversenyyel egybekötött táncestélyt** rendez a petrosényi gör. kel. hitközség ma folyó hó 17-én a Prokopp-féle vendéglőben. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti-díj; személyjegy 1 kor.; családjegy 2 kor. A tiszta jövedelem a helybeli gör. kel. templom belső díszítésére fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A jótékonyezelő iránti tekintetből felhívjuk ezen élvezetesnek és látogatottnak ígérkező hangverseny és táncvigalomra az érdekeltek figyelmét.

— **IV. kimutatás a Kun Róbert síremlékére befolyt adományokról:** Muzsnay Béla, polgárm. Hátszeg, Leonidia Serbán sz. Fejér 5—5 kor., Bottyan József tanár 6 kor., Balogh Gyula nagykereskedő Déva 3 kor., Kőrössi Sándor adóoszt. Szóts Sándor ev. ref. lelkész Déva 2—2 kor., Knopf Árpád megyei számvevő gyűjtése 11 kor., Ehhez hozzájárultak: Knopf Árpád Déva, Keresedi Endre joghallgató, N. N., Baresay Ákos joghallgató 2—2 kor., Kerekes József, Amirás Bogdán, N. N., 1—1 korona, Zára Károly honvédelmi tisztviselő Budapest 1 kor., Nyegru Sebestyén járásbírósi hivatalnok gyűjtése Hátszeg, Koller Béla, Lukács Márk, Dr. Nagy Ignác ügyvéd Hátszeg, Dr. Ajtay Aladár Dr. Deák Lajos, Dr. Kőrössi János, Tornya Samu, Dáné Károly ügyvédek Hátege, 1—1 kor. Lieher Rezső adóhivatali ellenőr gyűjtése Déva, ehhez járultak: Lieker Rezső 2 kor., Marsalkó István 1 kor., Kőrössi Sándor 1 korona 05 fill., N. N. 20 fill., N. N. fill., N. N. 10 fill., Vitális Sándor 20 fill., N. N. 20 fill., N. N. 20 fill., B. B. 40 fill., Tribusz Gábor joghallgató gyűjtés Kolozsvárról 5 kor., 8 fill., végre N. N. 40 fill. Összesen 55 korona. Eddigi összes adományok 300 kor. A szíves adakozóknak hálás köszönetet mondva, kérem volt tanítványaik és a t. szülők további adakozását, Déva, 1901. február 7.

Téglás Gábor.

— **Új iparfelügyelőségek.** Mint már említettük, a kereskedelemügyi kormány ez év márczius hó elsejével a kazánbiztosi szolgálatot az iparfelügyeleti szolgálattal egyesíti s ezzel egyidejűleg 8 új kir. iparfelügyelőséget állít föl az országban. Ezzel az iparfelügyelőségek szá-

ma 17-re szaporodik. Az iparfelügyelőséget a kereskedelemügyi miniszter mindenütt a kereskedelmi és iparkamrák székelyén állítja föl. Az iparfelügyelőségek szaporítása következtében szaporítani fogják a kir. iparfelügyelők számát is, hir szerint 30 új iparfelügyelőt és segédiparfelügyelőt nevez ki a miniszter s a kinevezéseket a hivatalos lap egyik legközelebbi száma publikálni fogja.

— **Tanítók mentő-tanfolyama.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter fölkérte a székesfőváros hatóságát, hogy tegye megfontolás tárgyává, miként lehetne módot nyújtani arra, hogy az elemi iskolák tanítói a mentőknek az első segélynyújtásra vonatkozó tanfolyamán résztvehetnének. A miniszter azért tartja ezt kívánatosnak, mert szükséges, hogy az iskolákban gyakorta előforduló baleseteknél a tanító az első segítséget nyújthassa.

— **Új postahivatal vármegyénkben.** Fehérviz községben postahivatal állítottat fel, mely f. hó 1-én megkezdette működését.

— **Kevés a csendőr.** A csendőrség legénységi létszámát, amely ez időszert 7957 főre rug, jelentékenyen szaporítani fogják a legközelebbi évek során. Ez a szaporítás nagy költségekkel jár, amelyekre való tekintettel ez idén a létszámot csakis hetven gyalogcsendőrrel fogják megővelni. Szaporítani fogják továbbá az alosztályokat is hét gyalogőrrel. Ily módon a csendőrség állománya az év végeig 8027 főnyi legénységre 205 tisztre és 15 polgári egyénre fog emelkedni, az alosztályok száma pedig 41 szárny, 112 szakasz, 1308 órs, két tisztí és öt legénységi különítmény lesz. A szaporítás a legközelebbi évek során nagyobb arányban lesz folytatható.

— **Két betörés** volt Petrozsényben a hét folyamán, melyekről azonban a vizsgálat érdekében ezuttal bővebb részleteket nem közölhetünk:

— **Dinamit robbanás.** Nagy rémületet okozott f. hó 15-én esti 7 órakor egy dinamit robbanás a Barcsay-ház környékén. Meggondolatlan csinyból, vagy gonosz szándékból eredt-e, azt nem tudni. Kár nem történt, de ideje volna, hogy az ilyen kedvtöltésnek gát vettessék,

— **Esküvő a fotografus előtt.** A napokban oly házaspár jelent meg a járásbíróság előtt, akik egymást úgy eldöngették, mint a szekeres a lovat.

— Mióta élnek együtt?

— Három esztendeje kérem átossággal.

— Hol keltetek össze?

— Itt, helyben.

— Az anyakönyvvezető és plébános előtt?

— Nem a, kérem átossággal, mi bizony csak a fotografus előtt.

— No! úgy is lehet? Aztán hogy ment?

— Hát levetettük magunkat kérem átossággal, a Julia a menyasszonyi ruhájában, én meg a Marci brácsos szalon — kabátjában!

— **Mennyibe került a népszámlálás?** A népszámlálás utolsó epilógusai is lejátszódtak. A legtöbb városban a népszámláló biztosok honoráriumát már kiegyenlítették s mivel ezen költségek legnagyobb részét a községek viselik a statisztikából kitűnik, hogy Magyarország 18 milliói lakosának összámlálása 3 millió koronára rug. Ezen alapon véve a számítás egy állampolgár számlálása 70 fillérbe került. Elég drága statisztika.

— **Mindenki figyelmébe.** Köhögés, rekedtség ellen legsikeresebben használható a Réthy-féle p e m e t e f ü e z u k o r k a, mely összetételénél fogva bármely hurutos bántalmat pár nap alatt megszüntet és a mellett a gyomrot sem rontja. Kapható mindenütt 60 fillérért. A készítő: Réthy Béla gyógyszerész B.-Csabán 5 dobozt 3 koronáért bérmentve küld. Ajánlatos, hogy t. olvasóink netéveszszék össze ezen orvosilag is elismert czukorkákat más forgalomba hozott czukorfélékkel.

CSARNOK.

Közmondások.

Csak az az ember tudja, mi a boldogság, aki elveszté azt.

A sánta, midőn egyenesen megy a saját útján,

előbb ér célhoz, mint a kengyelfutó, aki megmegáll, s görbe kanyarulatokat tesz.

Felejtse el a nyomorúság perezeit, de ne felejtse el sohasem azt, amire azok téged tanítottak.

Ne vásárolj fölöslegest, s nem kell eladnod a szükségest.

(Orosz közmondás.)

A szomszéd kutyája harap meg leghamarabb.

(Orosz közmondás.)

Ha valaki azt akarja, hogy megverjék: álljon be békítőnek.

Aki csalni akar megtanulni, kaczér asszonytól vegyen leckét.

A szerelem olyan hatalom, hogy annak a király is rabszolgája.

Az életet senki sem becsülne meg, ha halál nem volna.

Szerencsétlen az, aki nem érzi a jótékonyosság boldogító érzését.

Legnehezebb kötelességed legyen legszentebb kötelességed

A tengernek és a nő szívének mindig lesz titka.

Sok fiatal házaspár a mézesheketek alatt egész életére elrontja a gyomrát.

Azt mondják, hogy ez idő szerint öt európai nagyhatalom van. Pedig csak egy van: a pénz.

Keresztelőre, esküvőre és temetésre legkészségebben kísérik egymást az emberek.

A nagybankót és a szép asszonyt, nem sokáig lehet megtartani.

(Szerb közmondás.)

Amit az embernek szembe nem mondhat, ne mond azt a háta mögött sem.

A boldog szerelem olyan tőke, amely a legdusabban kamatozik.

Mindenek felett amit őrizned kell, őrizd a szívedet, mert abból fakad az élet.

(Bölcs Salamon mondása.)

Némely nő erénye oly csekély, hogy befér egy pénztárczába.

A Tiszavirág élete és az emberi megelégedés, vajmi rövid ideig tart.

NYILTTÉR).

Nyilatkozat.

T. Bródi Mór urnak Petrozsény.

F. hó 10.-én este erős felindulásomban bántalmaztalak, mely eset fölötti őszinte sajnálkozásomnak kifejezést adva, nem habozom téled ki különben is jó barátom voltál ezennel bocsánatot kérni.

Petrozsény, 1901 február hó 13.-án.

Előttünk: **Kohn Samu s. k.**
Szász Benedek s. k.
Rosenthal Manó s. k.

(Vidékről).

Domnule — Dieu!

Dacă vrei se fii vlădieu

Nu te fă — avocat

Că te ie — draeu

Amin.

*) E' rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

VASUTI MENETREND.

Petrosényből indul Piski felé:

éjjel 12⁰¹, reggel 6¹⁰, d. e. 10³⁶, d. u. 5¹⁰ s
Piskire érkezik: reggel 4²⁵, d. e. 10³⁰, d. u.
3⁰⁰, este 8³⁵.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 4¹², este 10³⁵, (Dévágig) reggel 5⁰⁸*, reg.
6⁰⁵, s Budapestre érkezik: reggel
6¹⁰, d. u. 11^{0*} este 7²⁰.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 6¹⁵, d. e. 11³⁵, d. u. 4²⁵, este 10²⁸

Vajda-Hunyadról Piski felé:

reggel 4⁰⁸, d. e. 9³⁸, d. u. 2¹⁰, este 7³⁵.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 3¹³, (Gyula-Fehérvárig) este 9²⁴, este 10²⁵*
reggel 5⁴⁶, d. e. 11¹¹.

Tövisről indul Kolozsvár felé:

d. u. 2⁰⁷, este 8⁰⁶*, éjjel 12⁰⁵ (kocsárdig), reg-
gel 3³⁸, reggel 8⁴⁵* és reggel 3³³ közvetlen vo-
nat Aradon át Budapestre.

Petrosényből indul Lupény felé:

reggel 5¹⁴ d. e. 10²⁶, d. u. 4¹².

Lupényből indul Petrosény felé:

este 7¹⁵, reggel 7⁵⁰, d. u. 3²¹ s Petro-
sénybe érkezik este 8⁴⁰, d. e. 9¹⁵, d. u. 4²⁴.

Piskiről indul Petrosény felé:

reggel 6¹⁰, d. e. 11²⁵, d. u. 4⁰⁷, éjjel 11⁰⁰
Petrosénybe érkezik d. e. 10⁰⁶, d. u. 3²⁸,
este 9⁰⁶, reggel 4¹⁰.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

HIRDETÉSEK:

Legelősebb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli
jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza
BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb íkességű 15 év óta legjobb hir-
ben álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárakban

A czég a cs. és kir. birodalmi sassal van kitün-
tetve. Birtokosa arany és ezüst kiállítás ér-
meknek, valamint ezekre menő írásbeli el-
ismerő leveleknek. Az összes áruk a cs. kir.
fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és
fémjelezve. Megnemfelelő becserélve vagy ki-
vánatra a pénz visszaszolgáltatta lesz; en-
nélfogva minden kockázatot ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75,
ó nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75;
valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.-, arany
gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-láncok cs. és kir. fémjelzéssel
30 cm, hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú
frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélygek is
elfogadhatnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges be-
küldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

27—50.

ZENETANTÁS.

Mély tisztelettel alulírott tudomására hozza
a szíves érdeklődőknek, hogy **vonóhangszeren és
cziterán** hajlandó felnőtteket és növendékeket
nemre való tekintet nélkül, igen előnyös feltételek
mellett tanítani.

Petrozsény, 1901. febr. 1.

Tisztelettel:

Kubata Béla,

a „Salgó-Tarjányi Köszénbánya Rt.-Társulat”
petrozsényi zenekarának karmestere.

Sándor József

építési vállalkozó

Petrozsény.

Elvállal bármily nemű építkezéseket, átalaki-
tásokat és bármely e szakba vágó munkálatok
végzéseit, valamint tervezetek és költségvetések
készítését a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel:

Sándor József

okl. kőműves-mester.

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően a ként rendeztem be,
hogy minden, ezen szakmába vágó megbízatást a
legpontosabban, legjutányosabban és a legmesz-
szebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni
képes vagyok. *A legegyszerűbb- és legdisztes
könyvkötészet* munkálatokat, *szallagfelirat.*
aranyozásokat s e nemű díszmunkála-
tokat teljesítem s a n. é. közönség pártolását
tisztelettel kérem

Figuli Antal.

Termény-, lisztüzlet és vegyeskereskedes.

Tiszteletteljesen tudomására hozom Petro-
zsény és vidéke nagyérdemű közönségének, hogy
a több mint egy évtized óta fenálló, **Steiner
Vilmos-féle**

termény- és lisztüzletet

átvettem azt és a **vegyeskereskedést** Petrozsény
főutczáján lévő Steiner Vilmos-féle házban
az eddigi üzlethelyiségben folytatom s főtörék-
vésem leendő, hogy az itteni viszonyok között
általánosan érzett szükséglet kielégítésére szol-
gáló ezen terményüzlet jó hírnevét ne csak fen-
tartsam, hanem jutányos és jó áruk kiszolgálásá-
val fokozzam. Közvetlenül a termelőktől szerzem
be s így nagyban és kicsinyben jutányosan szol-
gálhatom ki buza, rozs, tengeri, árpa, zab és
mindenhemű **aradi lisztárui**mat.

Ezen felül vegyeskereskedésemet is bátor-
kodom a n. é. közönség kegyes pártfogásába a
legmélyebb tisztelettel ajánlani.

Szüszer Bernát.

Ház eladás.

Aninosza község központján, főfor-
galmi helyén lévő egészen új, szilárd
anyagból épített 10 évig házadómentes
és bérlet útján ez időszert 200 kő-
nát jövedelmező s üzlet vagy lakhelyi-
ségül igen alkalmas, tehermentes

házamat

továbbá a mellette lévő 460 □-öl ker-
tet igen előnyös feltételek mellet sza-
badkézből eladom.

Venni szándékoznak készséggel
adok szó- vagy írásbeli felvilágosítást.

Simon Balázs.

Lupény, 1901. január hó.

/ H A Z A I I P A R /

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

elismert hírneves

Szepességi vászon

és

Damaszk árui

minden nagyobb üzletben kaphatók.

10-10

Gyáraiból szár-
mazó minden
darab áru

ezen védjegy-
gyel van
ellátva.

/ H A Z A I I P A R /